

A 2016. évi költségvetési törvény kockázatai

2016. február 4.

Jelen elemzés a Költségvetési Felelősségi Intézet kiadványaként, jelentős részben önkéntesek munkájával készült és nagyrészt a 2010 végén megszűntetett Költségvetési Tanács Titkárságán kidolgozott módszertanokra támaszkodik.

A tanulmány megjelenését a Közös Kassza projekt keretében támogatta a Haza és Haladás Közpolitikai Alapítvány.

Tartalomjegyzék

1	Az elfogadott törvény összehasonlítása az alappályával.....	5
1.1	A költségvetési tervezés alapjául szolgáló makrogazdasági pálya	5
1.2	A külső tételek tervezett értéke	5
1.3	A belső tételek tervezett értéke	6
2	Kockázatok.....	6
2.1	A makrogazdasági és tőkepiaci környezet megváltozása.....	6
2.1.1	A külpiaci feltételek romlásának hatása az elsődleges egyenlegre.....	6
2.1.2	Az olajárak változása	6
2.1.3	A hozamgörbe megemelkedése	7
2.1.4	Az EU-források lehívásának hatása a 2016. évi növekedésre és költségvetési egyenlegre	7
2.1.5	A jármű-export visszaesése	7
2.2	Közvetlen költségvetési kockázatok	7
2.2.1	A vagyonértékesítési bevételek teljesülése	7
2.2.2	Az EU-források gyorsított lehívása	8
2.2.3	Az EU-források előfinanszírozása	8
2.2.4	A KLIK és más költségvetési szervek tartozásai	8
2.2.5	Paks II.....	8
2.2.6	Az év végi kormánydöntések.....	8
2.2.7	Családok Otthonteremtési Kedvezménye és új lakások áfa-kulcsának csökkentése	9
2.2.8	Maradványok képződése 2015 végén	10
2.2.9	Népegészségügyi termékadó csökkentési lehetősége	10
2.2.10	Megszűnő intézmények a bürokráciacsökkentés keretében	10
3	MELLÉKLETEK.....	11

Összefoglaló

A 2016. évi költségvetést a parlament már a nyár elején elfogadta és érdemben azóta sem módosította, pedig erre számos lényeges ok miatt nagy szükség lenne.

A tavaszi költségvetés alapjául szolgáló makrogazdasági pálya már rendkívül távol van a valóságtól. A nominális GDP becslésünk szerint több mint ezer milliárd forinttal lesz alacsonyabb, mint a tervezéskor feltételezett érték. Az eltérés oka kisebb részben a reálnövekedésre, nagyobb részben a GDP-deflátorra vonatkozó várakozások csökkenése. Bár 2015-ben az adóbevételek több mint 500 Mrd forinttal meghaladták az eredetileg tervezett értéket, ennek csak egy töredéke, 81 Mrd forint „örököldik át” 2016-ra.

A belső tételek esetében közel 250 Mrd forinttal rosszabb egyenlegre számítunk, mint ami az elfogadott törvényből következne.

A makrogazdasági kockázatok közül kiemelt figyelmet érdemel az olajárak alakulása. Alappályánkon azzal számoltunk, hogy 2016-ban az átlagos olajár a 2015. évi átlag (50-55 USD/hordó) körül alakul, tehát a jelenlegi, 30 USD/hordó alatti szint csak átmeneti. Bár van esélye annak, hogy a jelenlegi alacsony szint tartóssá válik, de csak akkor, ha a kínai gazdaság lassulása a vártnál jóval gyorsabban megy végbe. Ebben a forgatókönyvben viszont az alacsony olajár magyar gazdaságot élénkítő hatását semlegesíti a külpiazi lassulás exportfékező hatása.

A kormány számos olyan intézkedést hozott a költségvetési törvény elfogadása után, amelynek hatása lehet a 2016. évi egyenlegre. Becsléseink szerint összességében közel 50 Mrd forint a nagy valószínűséggel bekövetkező, reális kiadási kockázatok összege és további közel 80 Mrd forint kiadási többlet bekövetkezése sem kizárt. Tekintettel arra, hogy alappályánk számításai szerint 60-70 Mrd forint kiigazításra még akkor is szükség van 2016-ban, ha a kormány semmit nem költ el a költségvetési tartalékokból, ezért a fenti kormányzati döntések kizárólag forrásátcsoportosítás esetén nem veszélyeztetik az egyenlegcél elérését.

A Családi Otthonteremtési Kedvezmény emelésének és az új lakások áfa-csökkentésének hatását alappályánkban is nagyrészt figyelembe vettük. Ehhez képest további kockázatot jelent a 2016. évi költségvetésre nézve egyrészt, hogy az alappályán is megépülő, mintegy 8000 lakás egy része után is esetleg igényelik a vevők a 10 millió forintos támogatást, másrészt, hogy – az átmeneti szabályoknak megfelelően – a 2015. második felében használatba vett, önerőből épített lakások után is visszaigényelhető az áfa, harmadrészt, hogy a háromnál kevesebb gyermeket nevelők, ill. a használt lakás vásárlók számára elérhető támogatás összege is némileg emelkedett.

1 Az elfogadott törvény összehasonlítása az alappályával

1.1 A költségvetési tervezés alapjául szolgáló makrogazdasági pálya

A makrogazdasági pálya legfontosabb eleme a költségvetés, különösen az adóbevételek alakulása szempontjából a nominális GDP szintje. Ebben a költségvetési törvény feltételezése több mint 3 százalékkal magasabb januári alappályánknál. Éves GDP-adatból egyelőre csak a 2014. évi érték kezelhető tényként, tehát egyelőre nem csak a 2016. évi, hanem még a 2015. évi nominális GDP értéke is becslési feladat, és már ebben is van 0,6 százalékos eltérés, mivel a 2016-os költségvetési törvény 2015 tavaszán még jóval magasabb deflátorral számolt. Bár a KSH 2015 őszén a 2014-es tényszámot 300 milliárd forinttal megemelte a költségvetési törvényjavaslat benyújtása idején hivatalos becsléshez képest, de a deflátor – az első három negyedév adatai alapján - annyival alacsonyabb volt, hogy 200 milliárd forinttal még mindig túl magasnak bizonyul költségvetési törvény nominális GDP-becslése. A 2015. évi nominális GDP, mint bázis felülbecslésénél várhatóan még nagyobb a 2016. évi deflátor hibája. A 2016. évi nominális GDP számításaink szerint 1100 milliárd forinttal lesz alacsonyabb annál, mint aminek feltételezésével az elfogadott költségvetési törvény készült.

1. táblázat: A nominális GDP becsült szintje 2016-ban

	törvény	kfib
Nominális GDP - 2014	31891	32180
reálnövekedés 2015	3,1	2,9
GDP-deflátor 2015	2,3	1,0
Nominális GDP - 2015	33646	33449
reálnövekedés 2016	2,5	2,2
GDP-deflátor 2016	2,1	-0,3
Nominális GDP - 2016	35188	34088

1.2 A külső tételek tervezett értéke

A költségvetési vitán kívül meghatározódó, külső tételek 2015. évi egyenlege az előzetes tényadatok alapján 546 Mrd forinttal jobb, mint az eredetileg elfogadott törvény szerinti érték.¹

2. táblázat: A külső tételek előzetes tényadatai 2015-ben

	Eredeti törvény	Előzetes tény	Eltérés	
			Mrd HUF	GDP %
Jövedelemadók és munkát terhelő járulékok	6 468,8	6 799,1	330,3	0,99%
Fogyasztási adók	4 249,6	4 450,7	201,1	0,60%
Egyéb adók, járulékok és befizetések	1 111,6	1 113,7	2,1	0,01%
Nyugellátások	3 477,1	3 443,7	-33,4	-0,10%
Családi támogatások	560,7	564,9	4,2	0,01%
Szociális juttatások	158,5	164,7	6,2	0,02%
Egyéb külső kiadások	295,6	306,0	10,4	0,03%
Külső tételek egyenlege	7 338,0	7 884,1	546,1	1,63%

Ez az adóbevételi többlet elvileg a 2016. évi tervekhez képest is meg kellene, hogy jelenjen, de egyrészt a makropálya nominális értékeinek, az adóalapoknak a fent bemutatott felülbecslése, másrészt a 2016. évi költségvetési törvény elfogadása óta hozott intézkedések ezt leolvasztották 77 Mrd forintra.

¹ Sajnos azt nem tudjuk, hogy a kormány a 2016. évi költségvetési törvényjavaslat benyújtásakor milyen értékre számított ezzel kapcsolatban, mivel a törvényjavaslat folyó évi várható értékeket ismét nem tartalmazott.

3. táblázat: A külső tételek tervezett és várható értékei 2016-ban

	Eredeti törvény	kfib alappálya	Eltérés	
			Mrd HUF	GDP %
Jövedelemadók és munkát terhelő járulékok	6 803,7	6 823,9	20,1	0,06%
Fogyasztási adók	4 473,6	4 487,1	13,5	0,04%
Egyéb adók, járulékok és befizetések	1 016,5	1 059,3	42,8	0,13%
Nyugellátások	3 477,3	3 466,6	-10,6	-0,03%
Családi támogatások	564,3	566,8	2,5	0,01%
Szociális juttatások	163,3	158,9	-4,4	-0,01%
Egyéb külső kiadások	314,8	326,7	11,9	0,03%
Külső tételek egyenlege	7 774,1	7 851,2	77,1	0,23%

1.3 A belső tételek tervezett értéke

Alappályánkon a belső tételek egyenlegére a költségvetési törvényben elfogadottnál 256 Mrd forinttal rosszabb értéket vettünk figyelembe az élelmiszerlánc felügyeleti díj részleges elmaradás, a korábbi EU-s projektek szabálytalanságai miatt várható büntetés, a Családi Otthontermelési Kedvezmény megemelése, a kormányhivatali szolgáltatások díjainak csökkentése, az EU-források gyorsított lehívásának magyar társfinanszírozást növelő hatása, valamint a KLIK és más költségvetési szervek rendszeresen ismétlődő szállítói tartozás-felhalmozása miatt. (Bővebben ld. a Technikai Kivételben)

2 Kockázatok

2.1 A makrogazdasági és tőkepiaci környezet megváltozása

Ötféle makrogazdasági jellegű kockázatot vizsgáltunk.

2.1.1 A külpiaci feltételek romlásának hatása az elsődleges egyenlegre

Amennyiben exportpiacaink, elsősorban az euro zóna növekedési üteme az alappályában feltételezethez képest 1 százalékponttal csökken, akkor 2016-ban 0,3 százalékkal fékeződik a GDP, de ennek nagyobb részét a nettó export csökkenése magyarázza. A költségvetési egyenleg 2016-ban még gyakorlatilag nem változik, de a későbbi években enyhe romlás következik be. Az adósságráta évi 0,2 százalékpont sebességgel emelkedik az alappályától.

2.1.2 Az olajárak változása

A nemzetközi olajárak két csatornán keresztül is hatnak a magyar gazdaságra. Egyrészt az üzemanyagok ára közvetlenül megjelenik a fogyasztói árindexben és a hazai termelési költségekben, másrészt a kereskedelmi partnereinknél bekövetkező árcsökkenés a többi import-termék és –szolgáltatás árán (az. ún. importált infláción) keresztül is fékezi a hazai pénzromlás ütemét.

Az olajár jövőbeli alakulásával kapcsolatban jellemzően két fő forgatókönyvet vázolnak fel az elemzők. Az egyik szerint a mostani, 30 USD alatti hordónkénti árat csak spekulatív, rövid távú hatások okozzák. Mivel ezen az árszinten a beruházások már radikálisan csökkennek, egy éven belül az ár ismét az 50-60 USD/hordó sávba kerülhet vissza. A másik forgatókönyv szerint a kínai gazdaság lassulása olyan mértékű és gyors lesz („hard landing”), hogy a kereslet-kiesés miatt tartósan a 30 USD/hordó alatti szinteken maradhat a jegyzés. A két forgatókönyv között tehát első ránézésre hatalmas a különbség.

Mivel a jelenlegi, 30 USD/hordó körüli olajár mellett az üzemanyagok hazai árának csak mintegy 20 százaléka a nyersanyag ára, ezért a nyersolaj árának 30 dolláros emelkedése, vagyis duplázódása csak kevesebb, mint 20 százalékkal növeli az üzemanyagok kiskereskedelmi árát. Ekkora árváltozás a GDP szintjét rövid távon 0,5 százalékkal, hosszú távon 1 százalékkal emeli, ill. csökkenti.

Alappályánkon azzal számoltunk, hogy az olajárak a teljes kivetítési időszakban a 2015. évi átlagárnak megfelelő 50-60 USD/hordó stabilizálódnak. Ehhez képest tehát pozitív növekedési kockázat lenne, ha az olajárak 30 USD/hordó körüli szinten stabilizálódnának. Mivel azonban ennek legfőbb oka csak az lehetne, ha a kínai gazdaság nagyon gyorsan fékeződne le, ami pedig export oldalról lenne a magyar növekedés számára negatív hatás, ezért összességében e két tényező eredője csak mérsékelt hatást gyakorol a hazai GDP-re.

2.1.3 A hozamgörbe megemelkedése

Negatív kockázat a hozamgörbe esetleges megemelkedése. Bár a FED kamatemelési ciklusának folytatása az utóbbi hetekben bizonytalanná vált, a kockázat nem tűnt el. Ha bekövetkezik, várhatóan a teljes forint hozamgörbe is meg fog emelkedni. Ennek érdemi hatása lehet először az árfolyamra,² később pedig az államadósság finanszírozási költségeire.

Ha minden egyéb változatlansága mellett a teljes hozamgörbe 100 bázisponttal megemelkedik, akkor a költségvetési egyenleg az első évben 30-35, a második évben már 60-70, a harmadik évben pedig 100 Mrd forinttal romlik az alappályához képest. Az adósságráta ezek halmozódásának megfelelően emelkedik.

2.1.4 Az EU-források lehívásának hatása a 2016. évi növekedésre és költségvetési egyenlegre

A konvergencia program (és az azzal párhuzamosan elfogadott költségvetési törvény) azzal számolt, hogy 2015-ben 1988, 2016-ban viszont csak 1015 Mrd forint értékben sikerül lehívni EU-forrásokat. 40 százalék körüli átlagos import-hányaddal számolva 50 Mrd forint EU-forrás nagyságrendileg 0,1 százalékponttal emeli az adott év növekedési ütemét. A költségvetési egyenlegre ennek érdemi hatása nincs, mivel a magasabb növekedés adóbevételi többleteket is generál, ami ellensúlyozza a forrás-lehíváshoz szükséges hazai társfinanszírozás egyenlegrontó hatását.

2.1.5 A jármű-export visszaesése

A Volkswagen-botrány és a kínai gazdaság lassulása egyaránt negatívan érintheti a magyar járműipar export-lehetőségeit. Pozitív kockázat az olajárak csökkenése, amely némileg ellensúlyozhatja ezt a két, az autókeresletet csökkentő tényezőt.

2.2 Közvetlen költségvetési kockázatok

2.2.1 A vagyonértékesítési bevételek teljesülése

A vagyonértékesítésből származó bevétel tervezett értéke 2016-ban 133 Mrd forint. Alappályánkon azzal számolunk, hogy ez valóban befolyik és finanszírozza az ennek terhére betervezett kiadásokat. Amellett, hogy a tényleges bevétel akár jelentősen is eltérhet (mindkét irányban) a tervezett értéktől, kockázatot jelent, hogy a beruházási alap, mint konstrukció jogi háttere egyelőre bizonytalan, mivel a hatályos törvényi szabályok szerint a Földalap ilyen jellegű bevételeit – amint azt az Alkotmánybíróság kimondta - csak a törvényben meghatározott célokra és módon lehet felhasználni. Nagy valószínűséggel jogszabály-módosításra lesz szükség, ha a kormány a költségvetési törvény szerinti módon kívánja a bevételeket elkölteni.

² Becsléseink szerint 25 bázispont permanens növekmény az elvárt kamatban 3-5 forint árfolyam-leértékelődést eredményez.

2.2.2 Az EU-források gyorsított lehívása

Már alappályánkban is figyelembe vettük, hogy a kormány az EU-források lehívását érdemben gyorsítani kívánja a konvergencia programban feltételezett ütemhez képest. A legutóbbi kormányhatározat 2048 milliárd forintos kifizetési célt ír elő 2016-ra, amihez nagyobb összegű önrésznek kell társulnia. Ez természetesen csak akkor növeli a költségvetési kiadásokat, ha – állami projektekről lévén szó – az önrészt az államnak kell biztosítania.³ A többlet kiadással szemben viszont a költségvetés bevételi oldalán is megjelennek többletek, amelyek nagyrészt ellentételezik a kiadásokat, ezért a gyorsított lehívásnak az egyenlegre ennek nem feltétlenül van érdemi hatása.

2.2.3 Az EU-források előfinanszírozása

A folyamatban lévő ellenőrzések miatt 560 milliárd forintot nem fizetett ki az Európai Bizottság az EU-s támogatásokból, és mivel a kormány a költségvetés terhére a támogatásokat már kifizette, ez rontja a 2015-ös pénzforgalmi egyenleget. Negatív kockázatként jelentkezik, hogy amennyiben a brüsszeli kifizetés elhúzódik, az 560 milliárd forintot hosszabb ideig kell a kormánynak „meghiteleznie”, aminek terhe a jelenlegi kamatkörnyezetben éves szinten mintegy 6 milliárd forintot jelent.

Ha a 2014-2020 időszak forrásainak lehívását a kormánynak sikerül felgyorsítania, akkor ez az előfinanszírozási teher a következő években tovább növekedhet. Ezzel szemben javíthatja a finanszírozási pozíciót, ha a 2015-re eredményszemléletben már elszámolt, de pénzügyileg nem rendezett utolsó 5 százalékokat (289 Mrd forint) az Európai Bizottság elkezdni folyósítani.

Amennyiben 2016 elején a költségvetésnek még olyan projektekkal kapcsolatban maradt fenn fizetési kötelezettsége, amelyeket már nem lehet sem a 2007-2013-as, sem a 2014-2020-as EU-forrásokból fizetni, akkor az természetesen rontja a költségvetési egyenleget, de ennek konkrét mértékéről egyelőre nincs információnk.

2.2.4 A KLIK és más költségvetési szervek tartozásai

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ és más költségvetési szervek tartozásnövekedését a korábbi évek tapasztalatai alapján becsülve már az alappályában is figyelembe vettük, ezért ezen a csatornán keresztül a költségvetési kockázatok szimmetrikusak.

2.2.5 Paks II

Az alappályán a 2016-os költségvetési törvénynek megfelelően a beruházás előkészítő szakaszának folytatásával számolunk, de az Európai Bizottság vizsgálatai nyomán pozitív kockázatok jelent, hogy a beruházás esetleg nem valósul meg, vagy a kapcsolódó kifizetések legalábbis átmenetileg leállnak. Az erre szánt előirányzat fel nem használása javíthatja az egyenleget. A 2015-re eredetileg tervezett 28 Mrd forintból a kormány csak 14 Mrd forintot használt fel, viszont a fennmaradó összeg nagy részét egyéb célokra átcsoportosította az év végén.

2.2.6 Az év végi kormánydöntések

Az év utolsó hónapjaiban a kormány számos olyan döntést hozott, amely hatással lehet a 2016-os költségvetés egyenlegére. (A részletes táblázatot lásd a Mellékletben.) Az egyes kormánydöntések megvalósulásának esélyét kidolgozottságuk szerint igyekeztünk csoportosítani. Az egyes intézkedéseket a határozatokban közölt részletek mennyisége alapján csoportosítottuk. A több évre előretekintő számokkal indokolt döntések megvalósulásának esélyét például nagyobbak tekintettük, mint amikor

³ 1018/2016. (I. 22.) Korm. határozat

mindössze csak az intézkedés leírása vagy egy elfogadott stratégia megvalósítására történő felhívás szerepelt a határozatban.

A legelső kategóriába kerültek azok a döntések, amelyekről nagy bizonyossággal megállapítható, hogy szinte biztosan megvalósulnak. Ennek oka lehet, hogy az intézményt a 2016-os költségvetés elfogadása után hozták létre, így működéséhez biztosítani kell a forrásokat, vagy egy adott költségvetési sor alultervezéséről van szó.

A második csoportban találhatóak azok a döntések, amelyekhez konkrét kiadási összeget rendelt a kormány, de érdemi elköteleződés még nem történt az intézkedés kapcsán, tehát a döntés bármikor elhalasztható, vagy módosítható. A kategórián belül elkülönítettük azokat a döntéseket, amelyeknél már a határozatból is kiderül, hogy nem érintik a költségvetési egyenleget, mert átcsoportosítással vagy a meglévő tartalékok felhasználásával tervezi megvalósítani a kormány.

Az utolsó csoportba soroltuk azokat az intézkedéseket, amelyek inkább kormányzati szándékot, tervet tartalmaznak. Ezek közé tartozik például egy új intézmény létrehozásáról vagy új beruházásról szóló elvi döntés ennek kiadási összegei nélkül vagy egy stratégia, program megvalósításáról, előkészítéséről hozott döntés.

Összességében közel 50 Mrd forint a nagy valószínűséggel bekövetkező, reális kiadási kockázatok összege és további közel 80 Mrd forint bekövetkezése sem kizárt. Tekintettel arra, hogy alappályánk számításai szerint 60-70 Mrd forint kiigazításra még akkor is szükség van 2016-ban, ha a kormány semmit nem költ el a költségvetési tartalékokból, ezért a fenti kormányzati döntések kizárólag forrásátcsoportosítás esetén nem veszélyeztetik az egyenlegcél elérését.

2.2.7 Családok Otthonteremtési Kedvezménye és új lakások áfa-kulcsának csökkentése

Az év végén a kormány megnövelte a Családok Otthonteremtési Kedvezményének összegét, illetve 27%-ról 5%-ra csökkentette az új lakások áfa-kulcsát. Statikus becslésünk szerint az intézkedések 2016-ban 52 milliárd forinttal rontják az egyenleget az alappályához képest, majd a lakásépítések fokozatos felfutásával az egyenlegrontó hatás 2020-ra 113 milliárd forintra emelkedik.⁴ Sem az egyenlegrontó teljes hatás, sem az ehhez kapcsolódó költségvetési tételekben bekövetkező változások (például a lakástámogatások esetében a nagyobb igénybevétel miatti magasabb kiadás) nincs átvezetve a költségvetési törvényben.

Az alappályán korábbi elemzésünk szerint vettük figyelembe az intézkedések hatását, de ezen felül még számos bizonytalanságra kell felhívjuk a figyelmet.

1. Nagyobb mértékű lehet a támogatás igénybevétele, ha nem csak az intézkedés hatására épülő lakásokra, hanem a jelenlegi építési volumen egy részének esetében is igénylik a támogatást.
2. Szintén többletkiadást jelent, hogy a magánszemélyek által épített lakások esetében már 2015. július 1. után használatba vett lakások után is visszaigényelhető az áfa. Emiatt a tavaly második félévben épített lakások után azonnal vissza tudják igényelni az áfát a lakástulajdonosok. A tényleges hatás természetesen attól függ, hogy eleve milyen arányban kaptak az építetők számlát, és hogy a számlát megőrizték-e. Ha csak a teljes összeg 60%-át igénylik vissza, az is 20 milliárd forintos negatív kockázatot jelent az idej költségvetésben.
3. Az alappályán gyakorlatilag nem vettük figyelembe, hogy a használt lakások, illetve az 1 és 2 gyermeket nevelők esetében is emelkedett a támogatás összege. Ez néhány milliárd forintos kockázatot jelent.

⁴ A számítás részletes leírása elérhető:

http://www.kfib.hu/uploads/A_10_millios_CSOK_es_az_afa-csokkentés_hatasvizsgalata_honlap.pdf

4. táblázat: A Családi Otthonteremtési Kedvezmény és az új lakások áfa-csökkentésének statikus költségvetési hatásai középtávon (Mrd forint)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Megépített lakások alapterülete (ezer m ²)						
Alappálya	826	826	826	826	826	826
Intézkedések hatása		400	800	1200	1597	1597
Összesen		1226	1626	2026	2423	2423
Megépített lakások száma (ezer darab)						
Alappálya	8	8	8	8	8	8
Intézkedések hatása		5	10	15	20	20
Összesen		13	18	23	28	28
Egyenleget ront						
CSOK		51	101	152	202	202
Alappályán is megépülő lakások áfa-kiesése		39	39	39	39	39
A felvett hitelek állami kamattámogatása		2	5	11	20	28
Egyenleget javít						
Az alappályán felül megépülő új lakások áfája		6	13	19	26	26
Bővülő foglalkoztatás miatti adóbevételek		28	56	85	113	113
Építési vállalkozások jövedelemadója		1	2	3	4	4
Munkanélküli segély		4	7	11	14	14
Nettó költségvetési hatás	0	-52	-67	-85	-104	-113

Forrás: kfib saját számítás

2.2.8 Maradványok képződése 2015 végén

A 2016. évi egyenleg szempontjából negatív kockázat, hogy az év végén a megemelt költségvetési tartalékból átcsoportosított összegeket a kedvezményezett intézmények nagy valószínűséggel legalább részben nem tudták elkölteni még az év vége előtt. Ebből a szempontból külön figyelmet érdemel a kormánynak az a gyakorlata, hogy az elmúlt években a maradványokat év közben gyakorlatilag mindenféle parlamenti kontroll nélkül átcsoportosította az eredetitől teljesen eltérő célú előirányzatokra (pl. parlagrafű). Ennek azért van jelentősége, mert ha a költségvetési terv alapértelmezésben a teljes maradványállomány változatlanosságát tételezi fel, akkor az egyes területeken a folyó évi előirányzaton felül felhasznált korábbi maradványok egyenlegrontó hatását az ellensúlyozza, hogy más területeken a folyó évi előirányzatnál kisebb kiadás valósul meg, vagyis új maradvány képződik. Ha az ilyen új maradványok elköltésének valószínűségét jelentősen megnöveli a kormány azáltal, hogy az el nem költött pénzeknek mindig „új helyet talál”, akkor egy idő után a statisztikus egyensúly felborul. Bár az elmúlt években nem csökkent érdemben a maradványok együttes állománya, ez a lehetőség folyamatos veszélyt jelent – miközben természetesen súlyosan sérti a parlament költségvetési jogait.

2.2.9 Népegészségügyi termékadó csökkentési lehetősége

Az év végi adómódosításokban az érintett vállalatok lehetőséget kaptak arra, hogy csökkentsék a népegészségügyi termékadójuk összegét (legfeljebb 10%-kal) az egészséges életmódra nevelést, egészséges táplálkozást propagáló programjaik költségével. Az alappályán becsült 30 milliárdos népegészségügyi termékadóval számolva ez 3 milliárd forintos negatív kockázat. Ez az adókedvezmény szintén nincsen átvezetve a 2016-os költségvetésen.

2.2.10 Megszűnő intézmények a bürokráciacsökkentés keretében

A kormányzati kommunikáció alapján a központi költségvetési szervek egy része jogutód nélkül megszűnhet, míg mások beolvadnak valamely másik intézménybe. Az elemzés írásának pillanatában nincsen hivatalos és nyilvános javaslat a megszűnő intézmények körére. Amennyiben azonban mégis megvalósul az intézmények számának csökkentése, a nettó kiadásuk összegével javulhat a költségvetés egyenlege, ezért az intézkedés pozitív, de egyelőre nem számszerűsíthető kockázatot jelent.

3 MELLÉKLETEK

1. melléklet: a pénzforgalmi külső tételek alakulása 2014-2016-ban

Külső tételek összehasonlítása									
Költségvetési tétel	2014 tény	Törvény		kfib - alappálya		Eltérés - Mrd HUF		Eltérés - százalék	
		2015	2016	2015 előzetes	2016	2015	2016	2015	2016
Gazdálkodó szervezetek befizetései									
Társasági adó	394,8	341,4	400,5	548,8	443,8	207,4	43,3	60,8	10,8
Hitelintézeti járadék	20,6	15,4	6,3	10,1	3,8	-5,3	-2,5	-34,4	-40,4
Pénzügyi szervezetek kölönadója	148,6	144,2	79,2	149,6	89,6	5,4	10,4	3,7	13,1
Pénzügyi tranzakciós illeték	277,9	206,2	200,9	207,7	205,7	1,5	4,8	0,7	2,4
Biztosítási adó	28,7	28,6	30,0	30,0	30,8	1,4	0,8	4,8	2,7
Távközlési adó	56,0	56,4	56,0	54,8	55,3	-1,6	-0,7	-2,8	-1,3
Cégaudó	31,7	28,8	27,7	31,5	32,6	2,7	4,9	9,5	17,6
Energiaellátók jövedelemadója	35,0	44,7	41,3	41,6	42,4	-3,1	1,1	-6,9	2,7
Egyszerűsített vállalkozói adó	96,8	83,8	75,2	89,4	91,1	5,6	15,9	6,7	21,2
Kisvállalati adó	12,7	16,4	13,8	11,0	11,2	-5,4	-2,6	-33,1	-18,7
Kisadózók tételes adója	42,2	56,3	70,1	54,4	55,5	-1,9	-14,6	-3,5	-20,9
Közmű adó	55,0	54,0	52,2	55,9	55,9	1,9	3,7	3,5	7,1
Reklámadó	3,3	6,6	10,9	6,1	6,5	-0,5	-4,4	-7,8	-40,1
Energiaadó	14,6	15,5	16,7	18,1	18,2	2,6	1,5	16,5	9,0
Környezetterhelési díj	5,5	6,0	5,3	5,6	5,3	-0,4	0,0	-7,3	0,0
Környezetvédelmi termékdíj	49,8	63,4	63,4	67,2	69,7	3,8	6,3	6,0	9,9
Hulladéklerakási járulék	7,8	9,0	8,0	8,6	8,8	-0,4	0,8	-4,3	10,2
Bányajáradék	63,0	49,0	31,5	35,0	46,0	-14,0	14,5	-28,6	46,1
Innovációs járulék	68,9	69,1	70,6	65,4	66,8	-3,7	-3,8	-5,3	-5,4
Egyéb befizetések	24,2	27,0	26,0	21,5	20,5	-5,5	-5,5	-20,3	-21,1
Egyéb központosított bevétel (csak külső!)	19,1	1,5	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fogyasztáshoz kapcsolt adók									
Általános forgalmi adó	3035,6	3172,4	3351,9	3 285,7	3 316,9	113,3	-35,0	3,6	-1,0
Jövedéki adó	918,9	913,5	952,2	998,4	994,7	84,9	42,5	9,3	4,5
Játékadó	45,6	48,7	51,1	44,9	46,5	-3,8	-4,6	-7,8	-8,9
Kulturális adó	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Regisztrációs adó	18,8	19,6	20,7	21,4	24,2	1,8	3,5	9,2	17,0
Gépjárműadó	42,4	45,5	45,5	43,9	45,4	-1,6	-0,1	-3,5	0,0
Népegészségügyi termékdíj	20,0	26,4	26,8	28,9	30,7	2,5	3,9	9,6	14,6
Baleseti adó	23,8	23,5	25,4	27,5	28,5	4,0	3,2	17,2	12,5
Lakosság befizetései									
Személyi jövedelemadó (különadóval és önkormányzati résszel együtt)	1589,1	1639,7	1658,4	1 688,1	1 635,1	48,4	-23,3	3,0	-1,4
Adóbefizetések	0,5	0,5	2,0	0,2	0,2	-0,4	-1,9	-70,0	-92,5
Illeték befizetések	120,3	120,0	121,7	136,4	133,7	16,4	12,0	13,7	9,9
M.személyek jogviszony megszűnésével kapcs. különadó	1,5	0,9	0,9	-0,5	-0,5	-1,4	-1,4	-156,4	-158,8
Vám- és cukorágazati hozzájárulás beszedési költség megtérítése	11,2	11,2	10,8	13,6	14,7	2,4	4,0	21,8	36,7
Munkát terhelő járulékok									
Munkáltatói és biztosított járulék (NyAlap, EAlap és MPA) és EHO	4078,5	4286,5	4544,4	4 365,8	4 544,7	79,3	0,3	1,9	0,0
Rehabilitációs hozzájárulás	66,0	65,0	65,5	66,3	67,0	1,3	1,5	2,1	2,2
Szakképzési hozzájárulás	60,9	63,1	57,0	65,3	68,0	2,2	11,0	3,4	19,4
TB-alapok egyéb külső járulékbevételei	57,9	69,2	73,0	63,1	64,7	-6,0	-8,2	-8,7	-11,3
Bérgarancia támogatások törlesztése	0,9	1,0	1,0	0,6	0,6	-0,4	-0,4	-35,8	-41,7
Külső bevételek összesen	11548,1	11829,9	12293,8	12 363,4	12 374,6	533,5	80,8	4,5	0,7
Költségvetési tétel									
Nyugellátások	3423,5	3477,1	3477,3	3 443,7	3 466,6	-33,4	-10,6	-1,0	-0,3
Családi támogatások									
Családi pótlék	328,4	327,0	319,7	323,3	321,0	-3,7	1,3	-1,1	0,4
Anyasági ellátás	5,8	5,2	5,0	6,0	6,0	0,8	1,0	15,7	19,1
Apákat megillető munkaidő kedvezmény megtérítése	2,2	1,6	1,3	2,7	2,7	1,1	1,4	69,0	108,2
TGYÁS	41,4	42,4	45,9	45,1	46,0	2,7	0,1	6,3	0,0
GYED	104,2	109,5	116,3	113,1	116,5	3,6	0,2	3,3	0,2
GYES	60,2	62,2	63,6	62,6	62,6	0,4	-1,0	0,7	-1,5
GYET	12,5	12,9	12,4	12,2	11,9	-0,8	-0,5	-5,9	-4,0
Szociális juttatások									
Passzív ellátások	49,2	50,0	47,0	50,0	45,6	0,0	-1,4	0,0	-2,9
Bérgarancia kifizetések	4,2	6,2	5,0	3,8	3,6	-2,4	-1,3	-38,3	-26,7
Táppénz	68,2	68,5	76,9	77,3	79,7	8,8	2,8	12,9	3,6
Vakok és fogyatékosok ellátásai	33,2	33,9	34,4	33,6	29,9	-0,2	-4,5	-0,7	-13,1
Egyéb külső kiadások									
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	290,9	295,6	314,8	306,0	326,7	10,4	11,9	3,5	3,8
MNB veszteségtérítés	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Külső kiadások összesen	4423,8	4492,0	4519,7	4 479,4	4 519,0	-12,6	-0,7	-0,3	0,0
Külső tételek egyenlege	7124,3	7338,0	7774,1	7 884,1	7 855,6	546,1	81,5	7,4	1,0

2. melléklet: Kormányhatározatokban szereplő döntések listája (millió forint)

Reális kockázat	Intézkedés	2016	2017	2018	2019	Megjegyzés
1782/2015. (X. 28)	Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete kiadásaira	827	644			A költségvetés elfogadása után hozták létre az intézményt. A bürokráciacsökkentés információi
1798/2015. (XI. 10)	Köznevelési célú humánszolgáltatás normatív finanszírozása	29 296				2015-ben túllépte a teljesítés az előirányzatot, ez 2016-ban is előfordulhat.
1826/2015. (XI. 19)	Szociális célú nem állami humánszolgáltatók normatív finanszírozása	1 025				2015-ben túllépte a teljesítés az előirányzatot, ez 2016-ban is előfordulhat.
1904/2015. (XII. 8.)	Szociális ágazatban dolgozók bértámogatása	15 540				A hatályos költségvetési törvény 2. melléklete a III. 6. pontban 5,9 milliárd forintot tartalmaz szociális
2033/2015. (XII. 30.)	Károlyi-Csekonics Palotaegyüttes felújítása	229				A felújítás már folyamatban van.
Konkrét ígéretek	Intézkedés	2016	2017	2018	2019	Megjegyzés
1830/2015. (XI. 21)	Vajdasági magyar közösségek fejlesztési stratégiája	5 000	7 500	7 500		
1830/2015. (XI. 21)	Vajdasági magyar közösségeknek intézményrendszer kialakítására	150	100	100	100	
1836/2015. (XI. 24)	Erzsébet-program keretében történő üdültetés a közalkalmazottak számára	300				
1839/2015. (XI. 24)	Magyar Alkotóművészeti Kft. archívumának kezelése	44	64	64	64	Beépülő módon, minden évre biztosítani kell a többletforrást 2017-től.
1854/2015. (XI. 24)	1848-1947 között miniszterelnökök sírjainak felújítása	150				
1937/2015. (XII. 15.)	EMMI gazdasági társaságainak támogatása	765	765			
1962/2015. (XII. 23.)	Olimpiai pályázat támogatása	10 250	9 550			A tervek szerint a központi költségvetési források egy részét társasági adókedvezményrel váltanák ki, ekkor az adóbevételek csökkenésében jelentkezne a tétel.
1963/2015. (XII. 23.)	Martonvásári agrár-innovációs centrum kialakítása	4 800	3 000			
1978/2015. (XII. 23.)	Közúti közlekedési infrastruktúra üzemeltetési, felújítási és karbantartási munkálatai	6 062	12 123	18 185	24 247	Évente 6 milliárd forinttal magasabb előirányzat biztosítandó.
2005/2015. (XII. 28.)	Testnevelési Egyetem új kampusza	15 899	17 500	2 965		
2022/2015. (XII. 29.)	Makovecz-életmű gondozása	6 080	1 410	1 430	1 430	
2027/2015. (XII. 29.)	Nyíregyháza-Tokaj kerékpárút építése	3 515				
2028/2015. (XII. 29.)	Szegedi Tudós Akadémia támogatása	2 040				
1799/2015. (XI. 10)	Iparművészeti Múzeum Transzparencia Program	100	100			
1901/2015. (XII. 8.)	Külügyminisztérium informatikai fejlesztése	3 459	3 459	500	500	
2015/2015. (XII. 29.)	Nemzeti Kereskedőház átalakítása	3 700				Beépülő módon, minden évre biztosítani kell a többletforrást.
2024/2015. (XII. 29.)	Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség támogatása	603				
2025/2015. (XII. 29.)	Antall József Politika- és Társadalomtudományi Tudásközpont Alapítvány támogatása	500	500	500	500	Beépülő módon, minden évre biztosítani kell a többletforrást.
2026/2015. (XII. 29.)	Tiszadobi Andrásy-kastély üzemeltetése	85	85	85	85	Beépülő módon, minden évre biztosítani kell a többletforrást.
2029/2015. (XII. 29.)	Pécsi Tudományegyetem 650 éves fennállásának ünneplése	200	365			
1016/2016. (I. 22.)	"2016 a külföldi magyar fiatal vállalkozók éve" program támogatására	750				
1017/2016. (I. 22.)	1956-os forradalom emlékére programjaira	12 150	1 350			A hatályos költségvetési törvény legfeljebb 1,5 milliárd forintot biztosít erre a célra.
Nem jelent többletkiadást						
1797/2015. (XI. 10)	Rezidensek ösztöndíja és fiatal szakorvosok támogatása	589				
1976/2015. (XII. 23.)	Robert Bosch Kft. kutatási programjának támogatása	320	730	1 070	1 390	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap szabad tartaléka terhére
1992/2015. (XII. 28.)	2015. évi Milánói Világkiállítás pavilonjának hazaszállítása					Ha Olaszországban marad a pavilon, ez nem jelentkezik.
1990/2015. (XII. 28.)	EKÁER kiegészítő fejlesztési szolgáltatás megrendelése					Átcsoportosítással tervezi a kormány biztosítani a forrást.
Szándékok	Intézkedés	2016	2017	2018	2019	Megjegyzés
1783/2015. (X. 30)	Maccaei Európai Játékok 2019 megrendezése					A rendezés elnyerése esetén jelentkezik a kiadás.
1837/2015. (XI. 24)	Belügyminisztérium és Nemzetgazdasági Minisztérium Várba költözése					Az épületek kijelölése történt meg, ezek megvétele, illetve a 2017-ig megvalósítandó költözés kiadásai még bizonytalanok.
1864/2015. (XII. 2.)	2017. évi Asztalani Szakvilágkiállításon való részvétel					
1903/2015. (XII. 8.)	Várgondnokság Kft. megvétele önkormányzattól					
1945/2015. (XII. 15.)	2016. évi Antalyai Botanikai Világkiállításra való részvétel					
1960/2015. (XII. 23.)	Lakossági tájékoztató levelek kiküldése					Miniszterelnöki Kabinetirodának kell biztosítani a forrásokat.
1993/2015. (XII. 28.)	Sport-táplálkozástudományi intézmény létrehozása					2016-tól kell biztosítani a forrásokat a létrehozandó intézménynek.
2012/2015. (XII. 29.)	Digitális Jólét Program megvalósítása					A Program költségvetést érintő főbb elemei: az internetszolgáltatás áfájának 18%-ra csökkentése 2017-től, startup cégek támogatása, minden településen elérhető vezeték nélküli internet, valamint az oktatási intézményekben, könyvtárakban elérhető legyen a vezeték nélküli internet.
2010/2015. (XII. 29.)	Nemzeti Drogellenes Stratégia megvalósítása					
2017/2015. (XII. 29.)	Európa Tanács 2016. évi Sportminiszteri Értekezletének megrendezése					
2032/2015. (XII. 30.)	Tenisztámogatási Program					Nemzeti Tenisz Versenyközpont felépítése.

Forrás: Magyar Közlöny